

SŁOWO WSTĘPNE

Metaetyka, która jako wyodrębniona nauka powstała w ciągu ostatnich trzydziestu lat, dorobiła się już bardzo obszernej literatury. Przedmiotem jej badań jest etyka normatywna. Metaetyka odpowiada na pytanie, jaki charakter mają wypowiedzi formułowane przez moralistę, oraz jak moralista na ich rzecz argumentuje. Jest ona zatem, podobnie jak każda nauka o nauce, dyscypliną drugiego stopnia. Niekiedy jej przedstawiciele stawiają sobie zadania normatywne, głosząc, jakiego rodzaju racjami moralista powinien popierać swoje postulaty.

Problemy metaetyki to w dużej mierze problemy zasadności głoszonych przekonań moralnych oraz możliwości rozstrzygnięcia moralnych kontrowersji. Problemy te interesują — rzecz jasna — nie tylko specjalistów, lecz szeroki krąg osób, które refleksyjnie podchodzą do spraw dobra i zła.

Redakcja „ETYKI” postanowiła przygotować specjalny numer poświęcony metaetyce, prosząc tym razem o wypowiedzenie się zagranicznych przedstawicieli tej dyscypliny. W listach do autorów sugerowaliśmy zajęcie się w pierwszej kolejności następującymi zagadnieniami:

1. Jakie znaczenie ma rozwój wiedzy empirycznej dla etyki normatywnej?
2. Jak można uzasadnić przekonania moralne?
3. Jaką definicję moralności (sądu moralnego, normy moralnej) można uznać za szczególnie trafną lub przydatną?

Dopuszciliśmy jednak również wypowiedzenie się na każdy inny temat z zakresu metaetyki, który dany autor traktuje jako doniosły.

Numer, który oddajemy do rąk Czytelników, zawiera nadesłane do redakcji artykuły. Problematyka ich obraca się głównie wokół sugerowanych przez nas tematów, należących do podstawowego repertuaru metaetyki. Okazało się jednak, że w ostatnim czasie pewien nowy problem przyciągnął uwagę specjalistów — jest nim problem metodologicznej pozycji samej metaetyki, jej aksjologicznej neutralności oraz jej wielorakich powiązań z etyką normatywną. Czytelnik znajdzie w tym tomie również rozważania na temat związku między wiedzą społeczną a realizacją określonych wartości w działaniu.

Publikowane przez nas artykuły są świadectwem utrzymującej się rozbieżności stanowisk wśród specjalistów. Metaetyka w żadnej z ważniejszych swoich kwestii nie doczekała się dotąd zgodnych opinii. Mamy nadzieję, że artykuły zawarte w niniejszym tomie zachęcą Czytelników do dalszych studiów i przemyśleń.

Autorom dziękujemy za cenną dla nas współpracę.

Ija Lazari-Pawłowska

ВВЕДЕНИЕ

Метаэтика, которая как обособленная наука возникла в течение последних тридцати лет, обогатилась уже очень широкой литературой. Предметом ее исследований является нормативная этика. Метаэтика отвечает на вопросы, какой характер имеют суждения, сформулированные моралистом, а также как моралист их мотивирует. Таким образом она, как и всякая другая наука о науке, является дисциплиной второй степени. Иногда ее представители ставят себе нормативные задачи, какого рода аргументами моралист должен обосновывать свои убеждения.

Проблемы метаэтики — это в большой степени проблемы обоснованности превозглашаемых моральных убеждений, а также возможности решения моральных разногласий. Эти проблемы интересуют, конечно, не только специалистов, но и широкий круг людей, которые размышляют о вопросах добра и зла.

Редакция „ЭТИКИ“ решила подготовить специальный номер, посвященный метаэтике, и на этот раз обратилась с просьбой к иностранным представителям этой дисциплины высказаться на эту тему. В письмах авторам мы предложили заняться в первую очередь следующими вопросами:

1. Какое значение имеет развитие эмпирических знаний для нормативной этики?
2. Как можно обосновывать моральные убеждения?
3. Какое определение морали (морального суждения, моральной нормы) можно считать особенно меткой или полезной?

Мы допустили также высказывания и на любую другую тему из области метаэтики, если данный автор считает ее важной.

Номер, который мы отдаем в руки Читателям, содержит, полученные редакцией, статьи. Их проблематика в основном касается предлагаемых нами тем, принадлежащих к основному репертуару метаэтики. Однако, оказалось, что в последнее время одна новая проблема всё больше обращает на себя внимание специалистов. Это проблема методологической позиции самой метаэтики, её аксиологической нейтральности, а также проблема её разнообразных связей с нормативной этикой. Читатель найдёт в этом номере также размышления на тему связи между общественным познанием и осуществлением определённых ценностей в действии.

Публикуемые нами статьи являются доводом постоянных расхождений в мнениях специалистов. Метаэтика ни в одной из своих важнейших проблем до сих пор не добилаь согласованных взглядов. Мы надеемся, что статьи, представленные в настоящем номере, поощрят Читателя к дальнейшим исследованиям и размышлениям.

Мы благодарим Авторов за ценное для нас сотрудничество.

Ия Лазари-Павловзка

INTRODUCTORY NOTE

Metaethics has emancipated into an independent discipline in the last thirty years only but it has already acquired a considerable literature. Its subject is normative ethics. Metaethics answers the question: what is the specific character of the moralist's utterances and how does he argue for them? Thus, like any other "science of science", metaethics is a second-order discipline. Sometimes normative tasks are put up too, for instance when the moralist is advised on what reasons should he adduce in support of his norms.

The problem of metaethics include largely those of the validity of moral beliefs and the possibility of settling moral disagreements. Of course such problems are of interest not only to specialist but to anyone reflecting upon the questions of good and evil.

The editors of "ETYKA" have decided to publish a special issue concerned with metaethics, an a number of foreign authors have been asked for contributions. In our letters to the contributors we suggested the following problems to be studied first:

- 1. What significance for normative ethics has the development of empirical knowledge?*
- 2. How can moral beliefs be justified?*
- 3. What definition of morality (moral judgement, moral norm) is especially adequate or useful?*

Authors were free to write on any other metaethical problem if they thought it to be significant.

The papers submitted to us are included in this issue. Their problems correspond largely to the suggested topics and all are among the basic set of metaethical questions. It has appeared, though, that a new problem has been recently attracting the attention specialists: the methodological status of metaethics itself, its axiological neutrality, and its diverse interrelations with normative ethics. The reader will also find considerations of how the knowledge of social phenomena may affect the realization of definite values in action.

The papers published in this issue give evidence of the persisting disagreement on metaethical problems. In none of its major issues can metaethics enjoy full agreement of all those studying it. We hope that the articles included in this volume will encourage further reading and reconsideration of different problems.

The kind collaboration of all authors is gratefully acknowledged.

Ija Lazari-Pawłowska